

Η παγκοσμιοποίηση της τρομοκρατίας

Τα ανθρώπινα πράγματα δεν μπορούν να ερμηνευθούν στη βάση μιας εξίσωσης. Αν μπορούσαν, όμως, έστω και κατά προσέγγιση, θα υποστήριζα τα εξής ως προς την παγκοσμιοποίηση της τρομοκρατίας. Από τη μία πλευρά έχουμε την 11η Σεπτεμβρίου και τα συνεπακόλουθά της, ενώ διανύουμε τη δεύτερη δεκαετία της παγκοσμιοποίησης. Από την άλλη πλευρά έχουμε τους συντελεστές της εξίσωσης που είναι η ισλαμική επανάσταση στο Ιράν, ο σοβιετικός κομμουνισμός, οι προεδρίες Carter-Reagan και ο πόλεμος στον Περσικό Κόλπο.

Κοινός παρονομαστής στην εξίσωση είναι το Ισλάμ και το Αφγανιστάν.

Θα προσπαθήσω να αναλύσω πώς σημαντικά ιστορικά γεγονότα, όπως η ιρανική επανάσταση και οι πολιτικο-στρατιωτικές κυρίως επιλογές της Ουάσιγκτον, δημιούργησαν τις προϋποθέσεις για την ανάδυση της τρομοκρατίας (όπως αυτή εκφράζεται από τον ισλαμικό φονταμενταλισμό που μας έδωσε την 11η Σεπτεμβρίου) ως υπερκρατικό φαινόμενο με χαρακτηριστικά και δομές ανάλογες μιας πολυ-εθνικής επιχείρησης (transnational cooperation).

Όπως και στην περίπτωση των υπερ-εθνικών επιχειρήσεων, μπορεί η

* ΣΗΜΕΙΩΣΗ ΤΕΤΡΑΔΙΩΝ

Ο Μάριος Α. Ευρυδιάδης διδάσκει διεθνείς σχέσεις στο Τμήμα Επικοινωνίας και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης του Παντείου Πανεπιστημίου.

τρομοκρατία σήμερα να έχει μία «βάση», να λειτουργεί σε παγκόσμιο επίπεδο και το έμφυχο υλικό της ν' αντιπροσωπεύει και τις δώδεκα φυλές του Ισραήλ. Δεν δηλώνει, επίσης, όπως και μια πολυεθνική εταιρεία, αφοσίωση και δεν λογοδοτεί σε καμία κρατική οντότητα ή καθεστώς. Σε αντίθεση όμως με μια τέτοια εταιρεία, η οποία έχει την τιμή της αφού στρατηγικός της στόχος είναι το κέρδος, οι θρησκευτικοί φονταμενταλιστές δεν εξαγοράζονται. Ούτε και αποδέχονται την «νομιμότητα» του συστήματος και «κανόνες παιχνιδιού» που, σε τελική ανάλυση, μπορούν να επιφέρουν θανάσιμο πλήγμα σε μια υπερεθνική εταιρεία. Εδώ παύει και οποιαδήποτε σύγκριση μεταξύ ζηλωτών, του ζηλωτισμού και των άλλων. Ο διακηρυκτικός στόχος του ισλαμικού φονταμενταλισμού είναι μεταφυσικός. Κάτω από ορισμένες συνθήκες και συγκυρίες, η μεταφυσική διάσταση του ισλαμικού φονταμενταλισμού προσδίδει στους μαχητές του ακαταμάχητα πλεονεκτήματα.

Εδώ εντοπίζεται και η ειδοποιός διαφορά ανάμεσα στην τρομοκρατία δυτικής/ κοσμικής προέλευσης, με αυτή της Ανατολής.

Θυμάμαι, σ' ένα σχετικό συνέδριο, την παραδοχή Ισραηλινών ειδημόνων ότι μέχρι να εμφανιστεί το φαινόμενο των ισλαμιστών-καμικάζι της δεκαετίας του 1980, τρομοκρατικές επιθέσεις Παλαιστινίων κατά εβραϊκών και ισραηλινών στόχων εκτός Ισραήλ δεν τους ανησυχούσαν σε στρατηγικό επίπεδο, παρά το κόστος σε αθώες ανθρώπινες ζωές. Πίστευαν και έδειχναν με τις αντιδράσεις τους ή με τα προληπτικά τους χτυπήματα, ότι μπορούσαν να διαχειριστούν το φαινόμενο, ή ακόμη και να το εξαλείψουν. Με την εμφάνιση, όμως, των «ανθρώπινων βομβών» και των μαρτύρων του Ισλάμ, «σχημάσαμε τα χέρια», όπως χαρακτηριστικά δήλωσε ένας Ισραηλινός σύνοδρος.

Στην Τεχεράνη ένας επισκέπτης αναπόφευκτα θα δει, ακόμα και σήμερα, γιγαντιαίες και εντυπωσιακές, ξεθωριασμένες όμως από το χρόνο, ζωγραφιές σε τοίχους και περίοπτες θέσεις που εκθειάζουν μικρά και αμούστακα παιδιά. Είναι οι ήρωες του Αγιατολλάχ (ο πιο μικρός νομίζω ήταν 14 ετών όταν μαρτύρησε) που έπεφταν ως ανθρώπινες βόμβες κατά των τανκς του Σαντάμ Χουσεΐν, προτού οι Ιρανοί κατορθώσουν να σταματήσουν την ιρακινή επιδρομή στη διάρκεια του πρώτου και αιματηρότατου πολέμου στον Περσικό Κόλπο που διήρκεσε οκτώ χρόνια (1980-1988).

Ήταν στο σιιτικό Ιράν του Αγιατολλάχ Χομείνι που έκαναν και όχι τυχαία, την πρώτη τους εμφάνιση οι σύγχρονοι καμικάζι του Ισλάμ. Και είναι από τους Ισμαηλίτες και Νέο-Ισμαηλίτες, μια άλλη σιιτική αίρεση (11ος -12ος αιώνας) που έχουμε και την πρώτη εμφάνιση του φαινομένου της αυτοθυσίας- τους περιβόητους assassins. Οι assassins, νεαρά άτομα μέχρι είκοσι ετών, δολοφονούσαν με πρωτοφανή αγριότητα τους αντιπάλους

του θρησκευτικού τους ηγέτη με αντάλλαγμα τις επίγειες ηδονές που τους πρόσφερε στο κάστρο του ή αυτές του ουράνιου παραδείσου, εάν έχαναν τη ζωή τους σε μια αποστολή. Ιστορικά, οι σιίτες υπήρξαν οι κατατρεγμένοι του Ισλάμ και θεωρούνταν ότι μαρτυρούσαν για την πίστη τους, τη δική τους δηλαδή ερμηνεία του Ισλάμ. Ακόμη και στη διάρκεια του πολέμου κατά του Ιράκ, οι Ιρανοί οργάνωσαν παράλληλα τη σιιτική αντίσταση στο Λίβανο κατά του Ισραήλ και των Αμερικανών. Οι σιίτες του Λιβάνου θεωρούνται υπεύθυνοι για τις πρώτες και πιο εντυπωσιακές επιθέσεις αυτοκτονίας κατά των Αμερικανών και της Γαλλίας το 1982 στο Λίβανο, που ουσιαστικά εξανάγκασαν τους Αμερικανούς να εγκαταλείψουν άρον-άρον την περιοχή. Αργότερα, η σιιτική αντίσταση εξέθρεψε την Χεζμπολλάχ, που θεωρείται ως η οργάνωση που εξεδίωξε τους Ισραηλινούς από το Νότιο Λίβανο με κύριο όπλο τις επιθέσεις αυτοκτονίας.

Η σιιτική επανάσταση στο Ιράν θεωρείται σταθμός στη σύγχρονη ιστορία της Μέσης Ανατολής. Αναδιοργάνωσε το στρατηγικό χάρτη της ευρύτερης Μέσης Ανατολής, αφαιρώντας το Ιράν από το δυτικό σύστημα ασφαλείας και εξαναγκάζοντας τους Αμερικανούς α) να θεωρήσουν το σιιτισμό ως επικίνδυνο εχθρό τους και β) να αυξήσουν την εξάρτησή τους από τα συντηρητικά σουνιτικά καθεστώτα, κυρίως της Σαουδικής Αραβίας, της Τουρκίας, της Αιγύπτου, της Ιορδανίας και μέχρι του 1989 του Ιράκ. Οι Αμερικανοί έκριναν ότι η σουνιτική εκδοχή του Ισλάμ της συντηρητικότητας δεν εγκυμονούσε κινδύνους για τα συμφέροντα τους. Τα γεγονότα της 11ης Σεπτεμβρίου θα αποδείξουν την εκτίμησή τους αυτή μοιραία λανθασμένη.

Σχεδόν ταυτόχρονα με τη σιιτική επανάσταση και την απώλεια του Ιράν ακολουθεί, το Δεκέμβριο του 1979 και η σοβιετική εισβολή στο Αφγανιστάν. Τα δύο αυτά γεγονότα ήταν αντικειμενικά άσχετα μεταξύ τους. Όχι όμως και στην αντίληψη και στις προεκτάσεις απειλών (threat perceptions) της κυβέρνησης Carter που τα αντιμετώπισε πρώτη και στην κυβέρνηση Reagan που διαδέχθηκε τον Carter τον Ιανουάριο του 1980.

Η Ουάσιγκτον ερμήνευσε ή ήθελε να ερμηνεύσει και τα δύο γεγονότα ως μέρος της μακροστρατηγικής της Σοβιετικής Ένωσης να ελέγξει με τον ένα ή τον άλλο τρόπο το στρατηγικό χώρο του Περσικού Κόλπου. Η εισβολή στο Αφγανιστάν ερμηνεύθηκε ως το πρώτο βήμα υπερφαλάγγισης και καθόδου των Σοβιετικών μέσω της περιοχής Baluchistan του Πακιστάν (όπου οι Σοβιετικοί θα υπέθαλπαν αποσχιστικά κινήματα) προς την Αραβική Θάλασσα.

Η κυβέρνηση Carter αντέδρασε με τη διακήρυξη του Δόγματος Carter, ότι δηλαδή οποιαδήποτε απόπειρα ελέγχου του Περσικού Κόλπου από εξωτερικές δυνάμεις θα αντιμετωπιστεί ακόμη και με τη χρήση βίας από

την Ουάσιγκτον διότι μια τέτοια εξέλιξη θα επηρέαζε τα ζωτικά συμφέροντα των Η.Π.Α. Επέβαλε κυρώσεις έναντι της Μόσχας και αύξησε κατακόρυφα τις αμυντικές της δαπάνες.

Πιο σημαντικό για τους δικούς μας σκοπούς, μέσα στο Συμβούλιο Εθνικής Ασφάλειας των Η.Π.Α ωρίμασε η ιδέα να συνδυαστεί η ιδεολογία του θρησκευτικού ζηλωτισμού και του εθνικισμού για να δοθεί ένα σημαντικό μάθημα, αν όχι θανάσιμο πλήγμα, κατά της σοβιετικής Ένωσης. Ο πολωνικής καταγωγής θανάσιμος και δεδηλωμένος εχθρός των Σοβιετικών /Ρώσων, Ζ. Μπρεζίνσκι και το επιτελείο του εκπόνησαν αυτή τη στρατηγική την οποία άρχισαν να υλοποιούν πριν εισβάλουν τα σοβιετικά στρατεύματα στο Αφγανιστάν. Συγκεκριμένα, έξι μήνες πριν τη σοβιετική εισβολή, στις αρχές Ιουλίου του 1979, οι Αμερικανοί αποφάσισαν να ενισχύσουν με ένα ποσό της τάξης των 500 εκ. δολαρίων τις δυνάμεις των ισλαμιστών αντικαθεστωτικών, δηλαδή των μελλοντικών μουτζαχεντίν, που πολεμούσαν το φιλο-σοβιετικό καθεστώς της Καμπούλ.

Θέλω εδώ να υπογραμμίσω, ότι η ιδέα της χρήσης της θρησκείας και του εθνικισμού δεν αφορούσε μόνο στη σοβιετική παρουσία στο Αφγανιστάν. Αφορούσε επίσης και στη σοβιετική παρουσία στην Ανατολική Ευρώπη και κυρίως την καθολική Πολωνία. Με ανάλογες προσαρμογές χρησιμοποιήθηκε και στην Τουρκία. Στην Τουρκία, για παράδειγμα, έχουμε την ίδια χρονική περίοδο την εμφάνιση της λεγόμενης «τουρκο-ισλαμικής σύνθεσης» και την ενεργή προώθηση του Ισλάμ για την καταπολέμηση του κουρδικού εθνικισμού από την χούντα του Εβρέν, ενώ δόθηκε πράσινο φως στην σαουδαρβική ισλαμική οργάνωση Ραπιτά να χρηματοδοτήσει τη θρησκευτική παιδεία στην Τουρκία. Την ίδια περίοδο, αντίστοιχες κινήσεις, αλλά πολύ ευρύτερες, έγιναν και στο Πακιστάν από τη χούντα του Ζία. Πίσω από όλες αυτές τις κινήσεις βρισκόταν μια ευρύτερη στρατηγική της Ουάσιγκτον για την εκμετάλλευση του θρησκευτικού φανατισμού και του εθνικισμού, ανάλογα με το πώς επηρεάζονται τα συμφέροντά της.

Τη στρατηγική Carter-Brezinski, υιοθέτησε και ενίσχυσε καθοριστικά η διακυβέρνηση Reagan, που της έδωσε και ένα ηθικό περιεχόμενο, υπογραμμίζοντας ότι η μάχη ήταν μεταξύ των δυνάμεων του φωτός και των δυνάμεων του σκότους και ότι η Σοβιετική Ένωση ήταν η «Αυτοκρατορία του Κακού». Η καθοριστική διάσταση της στρατηγικής Reagan ήταν η εγκατάλειψη του καθοδηγητικού δόγματος του Ψυχρού Πολέμου, δηλαδή της συγκράτησης ή της ανάσχεσης της Σοβιετικής Ένωσης. Αποφασίστηκε από το Εθνικό Συμβούλιο Ασφαλείας του Reagan η ανά την υφήλιο δυναμική αντιμετώπιση της Σοβιετικής Ένωσης ώστε να αναγκαστεί ν' αποσυρθεί από όλες τις περιοχές ελέγχου και να περιοριστεί στα σύνορά της. Η φράση-κλειδί ήταν το roll back communism και καταγράφηκε στο

National Security Decision Directive 75 που φέρει την υπογραφή Reagan, στο τέλος του 1982, αρχές του 1983. Σ' ό,τι αφορούσε στο Αφγανιστάν αποφασίστηκε, λίγα χρόνια αργότερα και πέραν της ήδη προσφερόμενης μαζικής στρατιωτικής βοήθειας, να τροφοδοτηθούν οι μουτζαχεντίν και με προηγμένης τεχνολογίας όπλα, κυρίως τον αντιαεροπορικό πύραυλο Stinger. Αναγνωρίζεται από όλους και από τους Σοβιετικούς ότι το συγκεκριμένο αυτό οπλικό σύστημα επέφερε το καθοριστικό πλήγμα κατά των αερομεταφερόμενων σοβιετικών ομάδων κρούσης.

Ο συνεκτικός ιστός του πολέμου κατά των Σοβιετικών και το μυστικό της επιτυχίας ήταν το Ισλάμ. Ήταν ένας Ιερός Πόλεμος, Jihad κατά των απίστων (μη μουσουλμάνων που σφαγιάζαν μουσουλμάνους) που τύχαινε να ήταν επίσης κομμουνιστές, δηλαδή δύο φορές άθεοι.

Έτσι, στη δεκαετία του 1980, έχουμε την ενεργή προώθηση, στήριξη, υποστήριξη και ανάδυση του ισλαμικού, σουνιτικού όμως, φονταμενταλισμού από τους Αμερικανούς εναντίον των Σοβιετικών στο Αφγανιστάν, αλλά και εναντίον των άλλων εχθρών, π.χ. των Ιρανών που ήταν σίιτες. Οι Αμερικανοί, για παράδειγμα, ενθάρρυναν και όπλισαν τον Σαντάμ του Ιράκ για να επιτεθεί εναντίον του Ιράν στον πρώτο πόλεμο του Περσικού Κόλπου, το 1980-1988 στη διάρκεια του οποίου χρησιμοποιήθηκαν ευρέως και χημικά όπλα.

Οι Αμερικανοί και διάφοροι σύμβουλοι τους, όπως ο Brezinski, πίστευαν ότι ο φονταμενταλισμός του σουνιτικού Ισλάμ ήταν ελεγχόμενος και δεν θα εστρέφετο ποτέ εναντίον τους. Τα παραδείγματα ήταν πολλά. Σαουδική Αραβία, Αίγυπτος, Τουρκία, Ιράκ, Πακιστάν, Ιορδανία. Δεν είναι τυχαίο ότι όλες αυτές οι χώρες, πλην του Ιράκ, στρατεύθηκαν στον πόλεμο του Αφγανιστάν κατά των Σοβιετικών.

Κυρίαρχο ρόλο, όμως, διεδραμάτισε η τρόικα Η.Π.Α.-Σαουδική Αραβία- Πακιστάν. Οι Η.Π.Α. λειτούργησαν ως ο κατεξοχήν πολιτικο-ιδεολογικός αντίπαλος των Σοβιετικών και τροφοδότης προηγούμενων οπλικών συστημάτων. Οι Σαουδάραβες ως χρηματοδότες και οι Πακιστανοί ως υπερργολάβοι. Οι τελευταίοι δρούσαν μέσα στο Αφγανιστάν εκπαιδεύοντας τους μουτζαχεντίν και συντονίζοντας επιθέσεις κατά των Σοβιετικών μαζί με πράκτορες της CIA.

Στον πόλεμο κατά της Σοβιετικής Ένωσης, δαπανήθηκε ένα ποσό της τάξης των 40 δις δολαρίων που πληρώθηκε κυρίως από τη Σαουδική Αραβία (οι Αμερικανοί παραδέχονται ότι δαπάνησαν τρία δις δολάρια). Οι μουτζαχεντίν βοηθήθηκαν στρατιωτικά και από τη στρατολόγηση φανατικών μουσουλμάνων από όλο τον κόσμο-κυρίως όμως από τον αραβικό. Ένας νεαρός, τότε, Σαουδάραβας που πήρε το δρόμο για το Αφγανιστάν μαζί με την περιουσία του και τα κατασκευαστικά του μηχανήματα έφερε το όνομα Osama bin Laden. Στο Αφγανιστάν είχε αγαστή συνεργασία με τους

Πακιστανούς και τους Αμερικανούς και χρηματοδοτείτο από τη Σαουδική Αραβία και εύπορους μουσουλμάνους.

Με την ήττα και την εξευτελεστική αποχώρηση των Σοβιετικών (1989) ακολούθησε το 1992 η κατάρρευση του φιλοσοβιετικού καθεστώτος στο Αφγανιστάν. Προηγήθηκε, ένα χρόνο πριν, η κατάρρευση του σοβιετικού συστήματος. Με τη νίκη τους και τον τερματισμό του Ψυχρού Πολέμου, οι Αμερικανοί αδιαφόρησαν για την περιοχή για κάποιο χρονικό διάστημα, «εγκαταλείποντας» και τους μουτζαχεντίν και τους Πακιστανούς συμμάχους τους.

Οι άμεσες συνέπειες της νίκης στο Αφγανιστάν για τους μουσουλμάνους ήταν δύο. Πρώτον, πείσθηκαν σε μεταφυσικό επίπεδο ότι ο Αλλάχ τους βοήθησε να συντρίψουν τους απίστευτους και δη στο πρόσωπο μιας υπερδύναμης την οποία πίστευαν ότι κυριολεκτικά διέλυσαν. Η καθοριστική συμβολή των Αμερικανών στη νίκη δεν αναγνωριζόταν από τη μυθολογία που προέκυψε. Αναγνωριζόταν μόνο η δύναμη του Αλλάχ. Δεύτερον, η διεθνής ταξιαρχία των Αράβων-Αφγανών, περίπου 3.000-5.000, δεν είχε πού να επιστρέψει διότι οι συντηρητικές σουνιτικές κυβερνήσεις δεν τους ήθελαν. Τους θεωρούσαν άκρως επικίνδυνους.

Το γεγονός αυτό και η σχεδόν ταυτόχρονη εγκατάσταση των άπιστων Αμερικανών, μετά το Δεύτερο Πόλεμο στον Περσικό (1991), στους Ιερούς Τόπους που περπάτησε ο Μωάμεθ, δημιούργησε ένα εκρηκτικό μείγμα στις τάξεις των φανατικών αυτών μουσουλμάνων την ιδεολογία των οποίων εξέφραζε κατεξοχήν ο bin Laden. Η παρουσία άπιστων στη Χερσόνησο της Αραβίας θεωρείτο ύψιστη βλασφημία κατά του Ισλάμ και αυτοί που επέτρεψαν κάτι τέτοιο θεωρούντο εξίσου άπιστοι, δηλαδή καφίρ. Η αναφορά εδώ είναι στη βασιλική οικογένεια της Σαουδικής Αραβίας διότι ήταν κατόπιν πρόσκλησης της Σαουδικής Αραβίας που οι Αμερικανοί εγκαταστάθηκαν στην αραβική χερσόνησο.

Τα γεγονότα στα Βαλκάνια λειτούργησαν για ένα διάστημα ως δικλείδα ασφαλείας στις δραστηριότητες των Αφγανών-Αράβων που έδρασαν κυρίως στη Βοσνία-Ερζεγοβίνη σε μια ανίερη πλέον συμμαχία με τους Δυτικούς και τις Η.Π.Α. κατά των χριστιανών Σέρβων (αλλά και των Κροατών).

Όμως, η παρουσία των Αφγανών-Αράβων στα Βαλκάνια διέυρνε και εμπλούτισε το δίκτυο τους. Τους έδωσε ευρωπαϊκή διάσταση, καινούργιες κατασκευασμένες ταυτότητες, καινούργιους πόρους, αλλά κυρίως μια γεωγραφική βάση με κρατική οντότητα, αυτή της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης (και αργότερα για κάποιο διάστημα της Αλβανίας), από την οποία μπορούσαν να δράσουν ανενόχλητοι.

Μετά τη συμφωνία του Dayton (1995) οι Αμερικανοί απαίτησαν από τη Βοσνία τη διάλυση και εκδίωξη των Αφγανών-Αράβων. Η απαίτηση αυτή βρήκε μερική μόνο ανταπόκριση και ήταν χωρίς ουσιαστικό αποτέλε-

σμα. Μάλλον το αντίθετο συνέβη. Το δίκτυο ήταν ήδη οργανωμένο και η αμερικανική πίεση τους διοχέτευσε σε αραβικές-μουσουλμανικές χώρες (π.χ. Αλγερία), αλλά και στη Δύση όπου έχουμε τις πρώτες συνέπειες. Συγκεκριμένα, το 1993 καταγράφεται η πρώτη σημαντική επίθεση κατά των Η.Π.Α. στο World Trade Center που πιστώνεται κατευθείαν στους Αφγανούς-Αραβες. Στη δικογραφία της υπόθεσης, σε αμερικανικό ομοσπονδιακό δικαστήριο, καταγράφεται όλο το δίκτυο των Αφγανών-Αράβων και αποδεικνύεται πλέον με συγκεκριμένα στοιχεία η ύπαρξη της περιβόητης οργάνωσης του Bin Laden, Al Qaida. Είναι από τότε που έχουμε την προδιαγραφή του Bin Laden και ως ατόμου αλλά και του Bin Laden ως συστήματος. Επιβεβαιώθηκε επίσης η ύπαρξη ενός διεθνούς δικτύου το οποίο λειτουργούσε ως μια υπερεθνική επιχείρηση, εκμεταλλευόμενο στο έπακρο το διεθνές παγκοσμιοποιημένο σύστημα, αλλά ταυτόχρονα λειτουργώντας και με τον παραδοσιακό τρόπο των απομονωμένων ομάδων. Οι ομάδες αυτές λειτουργούσαν αυτόνομα, με ίδιους πόρους και χωρίς συγκεκριμένες οδηγίες από κάποιο κέντρο, πέραν των γενικών και κατευθυντηρίων γραμμών των πνευματικών τους και, βέβαια, με καθημερινό οδηγό το Κοράνιο.

Στην περίπτωση του Bin Laden έχουμε ένα χαρισματικό ηγέτη επικεφαλής ενός δικτύου φονταμενταλιστών βετεράνων που συνεχώς εμπλουτίζεται από νέους έτοιμους να πολεμήσουν κατά όλων των εχθρών του Ισλάμ σε παγκόσμιο επίπεδο.

Ειδικά σε ό,τι αφορά στον Bin Laden, πρέπει να υπογραμμιστεί ότι η κατ' αυτόν διεφθαρμένη βασιλική οικογένεια των Σαούντ, θεωρείται ο κύριος στόχος. Ο Bin Laden και οι ομοϊδέατες του επιδιώκουν την ανατροπή των διεφθαρμένων γι' αυτούς καθεστώτων, της Σαουδικής Αραβίας, της Αιγύπτου, της Ιορδανίας κ.λπ. Για τους ζηλωτές του Ισλάμ, οι Ηνωμένες Πολιτείες όχι μόνο βεβηλώνουν καθημερινά τους Ιερούς Τόπους, αλλά υποστηρίζουν τα διεφθαρμένα αυτά καθεστώτα, ενώ είναι παράλληλα και οι στυλοβάτες του Ισραήλ.

Η αμερικανική εξωτερική πολιτική, λοιπόν, προσφέρει στους μουσουλμάνους φονταμενταλιστές μια ιδεολογία που ξεφεύγει από τα τοπικά σύνορα και λειτουργεί σε υπερεθνικό επίπεδο. Το παγκοσμιοποιημένο σύστημα επιτρέπει σε οργανωμένες αλλά απομονωμένες ομάδες φονταμενταλιστών να λειτουργούν αυτόνομα, εκμεταλλευόμενες το σύστημα, ενώ η ανάδειξη του Bin Laden από τις Η.Π.Α. ως υπ' αριθμόν ένα τρομοκράτη, τον ηρωοποιεί, αν όχι τον θεοποιεί στον ισλαμικό κόσμο. Το αποτέλεσμα είναι η συσπείρωση και η στοίχιση γύρω από το πρόσωπο και τις ιδέες του Bin Laden σε πανισλαμικό επίπεδο και τα συνεπακόλουθά τους, που εκφράζονται με το θρησκευτικό ζηλωτισμό και τη χρήση πάσης μορφής βίας, χωρίς απολύτως κανένα ενδοιασμό ή αναστολή.